

Het begin van de 21ste eeuw kunnen we omschrijven als de eeuw van de radicalisering. Radicalisering verschijnt als een sleutelbegrip, dat een groot deel van ons politiek landschap en handelen begeleidt. Vele zaken lijken immers radicaal te zijn. Het verschil, dat is radicaal (radicaal andersdenkenden). Radicaal kunnen we ook zijn in onze opvattingen. We kunnen radicaal zijn in onze analyse. Maar ook de veranderingen die we mee-maken worden vaak omschreven als radicaal. Meer dan in de voorafgaande tijdperken lijkt het begin van de 21ste eeuw gekenmerkt te worden door een aaneenschakeling van een aantal diepgaande veranderingen die betrekking hebben op ons economisch systeem, ons milieu en ook de staat van vrede. Een van de sleutelgebeurtenissen aan het begin van de 21ste eeuw was uiteraard 9/11 en de 'oorlog tegen het terrorisme'. Met 9/11 beseften we dat de grote geopolitieke conflicten nog lang niet voorbij waren en dat het 'rode gevaar' dat voorgoed voorbij leek te zijn intussen werd ingehaald door een ander gevaar: dat van de politieke islam. Een decennium later werden we geconfronteerd met een andere reeks omwentelingen: de zogeheten Arabische lente. Deze ontwikkelingen werden aanvankelijk met veel romanticisme en enthousiasme onthaald. Ze toonden aan dat de Arabische wereld niet louter uit bloed-dorstige en dictatoriale baronnen bestond, maar ze gaven ons ook een inblik in volkeren, vrouwen en mannen die een honger leken te hebben naar dezelfde idealen als de

'onze': vrijheid, democratie, gelijkheid. Al snel veranderde die lente echter in een grijze en grauwe winter en volgden beelden van vernietigde steden, platgebombardeerde dorpen, bloeddorstige extremisten elkaar met een grote snelheid op ... Sinds kort lijken die radicale omwentelingen echter steeds dichterbij huis te komen. De aanslagen die we nu bijna een jaar geleden hebben meegemaakt in Brussel, maar ook de aanslagen in Parijs, Berlijn, Nice en voordien Londen en Madrid lijken een indicatie te zijn van het feit dat zulke grote veranderingen niet langer buiten onze landsgrenzen plaatsvinden, maar steeds dichterbij ons komen. Al deze verschillende ontwikkelingen passen in het inzicht dat ons nu al een aantal jaren begeleidt: dat onze wereld en maatschappij aan een aantal diepgaande veranderingen onderhevig is, en die steeds onvoorspelbaarder zijn geworden. Of om het met de woorden van de Duitse socioloog Ulrich Beck te zeggen: we leven in een *risicomaatschappij*.

In zijn gelijknamig werk van 1986 introduceerde Beck de term risicomaatschappij om te wijzen op een permanente conditie die, volgens hem, laatmoderne samenlevingen zou kenmerken.¹ Het belangrijkste verschil, zo stelt hij, tussen een traditionele, een moderne samenleving en een *laatmoderne samenleving* is het toenemende besef dat een aantal veronderstelde verworvenheden niet langer vanzelfsprekend zijn. Of het nu gaat om intieme relaties, het milieu of onze welvaart: we verkeren in een permanent gevoel dat alles, voortdurend, in vraag kan

1 Beck, Ulrich (1992 [1989]) *Risk Society*, London: Sage Publications.